

Bölüm 13

ÇALIŞANLARIN SAĞLIK GÖZETİMİ

Prof. Dr. Ferdi TANIR

13.1 İşyerinde Sağlık Gözetimi

İşyerinde sağlık gözetimi iki tür uygulama ile yürütülür:

13.1.1 Çalışanların Sağlık Gözetimi

Çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek amacı ile çalışanlara verilecek her türlü sağlık hizmetini kapsar, İşyeri hekimi ve diğer sağlık personeli tarafından yürütülür.

13.1.2 Çalışma Ortamının Gözetimi

“Sağlık ve güvenlik tehlikelerine karşı yürütülecek her türlü önleyici ve düzeltici faaliyeti kapsar” çoğunlukla iş güvenliği uzmanı tarafından yürütülür. Genel olarak risk değerlendirmelerinden sonraki işyeri ortam ölçümleri, ergonomi ve hijyen çalışmalarıdır.

13.2 İş Sağlığı Gözetimi

İş sağlığı gözetimi kavramı, çalışma ortamının gözetimi ile çalışanın sağlık gözetiminin birleşmesi olarak belirtilir. Bir çalışanın iş ortamının gözetimi, işe giriş, periyodik, portör ya da işe dönüş muayenelerinin yapılması, çalışanların ortamdaki riskler ve bunlara yönelik sağlık gözetimi konusunda bilgilendirilmesi, bağışıklama çalışmaları, genel hijyen koşullarının izlenmesi, yıllık çalışma planının hazırlanması, bir önceki yılın yıllık değerlendirme raporunun hazırlanması, sağlık kayıtlarının kişilik hakları çerçevesinde kilit altına alınması, iş kazası ya da meslek hastalığı veya şüphesi durumunda olayın/olgunun analizi, İSG kurullarına katılma ve çalışmalarında aktif rol alma, sağlık ve güvenlik eğitimlerine katılma, gerekli durumlarda yer ya da iş değişikliği önerisinde bulunma ve yine gerekli durumlarda mesleki rehabilitasyon çalışmalarına katılma sağlık gözetimi kavramının içinde değerlendirilmelidir.

Çalışanın mesleği, eğitimi, becerileri, öz geçmişi, aile yapısı, soy geçmişi, alışkanlıkları, fizik ve psikolojik yapısı bir bütün olarak ele alınmalı ve çalışma ortamı da bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal, ergonomik pek çok işyeri etkeni, çalışanların sağlığı için risk içermektedir. Bu nedenle ilgili yasal düzenlemeler, işyerinde yapılacak risk değerlendirmelerinin sonucuna göre yönlendirilmektedir. İşyerinde tehlike

- g. Çalışanların sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri halinde işe dönüş muayenesi yaparak eski görevinde çalışması sakıncalı bulunanlara mevcut sağlık durumlarına uygun bir görev verilmesini tavsiye ederek işverenin onayına sunmak.
- h. Bulaşıcı hastalıkların kontrolü için yayılmayı önleme ve bağışıklama çalışmalarının yanı sıra gerekli hijyen eğitimlerini vermek, gerekli muayene ve tetkiklerinin yapılmasını sağlamak.
- i. İşyerindeki sağlık gözetimi ile ilgili çalışmaları kaydetmek, iş güvenliği uzmanı ile işbirliği yaparak iş kazaları ve meslek hastalıkları ile ilgili değerlendirme yapmak, tehlikeli olayın tekrarlanmaması için inceleme ve araştırma yaparak gerekli önleyici faaliyet planlarını hazırlamak ve bu konuları da içerecek şekilde yıllık çalışma planını hazırlayarak işverenin onayına sunmak, uygulamaların takibini yapmak ve yıllık değerlendirme raporunu hazırlamak.

13.7 Sağlık Gözetiminde Çalışanların Hakları ve Yükümlülükleri

1. Çalışanlar ve temsilcileri, sağlıklı bir çalışma ortamının oluşması için bu konuda hazırlanan talimat ve prosedürlere uymak, işyeri sağlık biriminin çalışmalarını desteklemek, sağlık muayeneleri, bilgilendirme ve eğitim programlarına katılmak ve gerektiğinde işbirliği yapmakla yükümlüdürler
2. Çalışanlar ve temsilcileri, işyerinde sağlık gözetiminin yerine getirilmesine ilişkin organizasyonlarda karar verme sürecinde yer alırlar.
3. Çalışanlar ve temsilcileri, öncelikle sağlık gözetiminde yürütülecek hizmetlerin amaç ve yöntemleri konusunda, daha sonra da sağlık gözetimi sonucunda elde edilen verilerin kullanılması ile ilgili bilgilendirilirler.
4. Çalışanlar, sağlık muayenelerinin sonuçlarıyla ilgili olarak hatalı veya hataya yol açabilecek bilgiye itiraz hakkına sahiptir.

Kaynaklar

1. 6331 Sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” 30.06.2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazete.
2. “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği” 26.12.2012 tarih ve 28509 sayılı Resmi Gazete.
3. “İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği” 29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete.
4. “İSG Risk Değerlendirme Yönetmeliği” 29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete.
5. “İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik” 29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete.
6. “İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik” 20.07.2013 tarih ve 28713 sayılı Resmi Gazete.
7. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü. Çalışma Yaşamında Sağlık Gözetimi Rehberi.
8. Şimşek B. Sağlık gözetimi. Erişim: http://www.hisam.hacettepe.edu.tr/universiteisgh_calistay/SaglikGozetimiBulentSimsek.pdf 15.04.2016.